O HOSTINÁCH A HOSTINĚ

Původ materiálu
David Nečil
Pořadí v lekci
27

Ž 145,15 - 16-Oči všech s nadějí vzhlížejí k tobě a ty jim v pravý čas dáváš pokrm, otvíráš svou ruku a ve své přízni sytíš všechno, co žije.

Liturgické čtení-L 14,7-11

KLÍČOVÉ POJMY, DOBOVÉ A TEXTOVÉ SOUVISLOSTI

motiv hostiny – kolem něj krouží děj celé 14. kapitoly. Ježíš je pozván (v.1) do domu farizea, zřejmě na večeři (řec. slovo, které je tu užito, znamená hlavní denní jídlo, podle toho, kdy se konalo, buď oběd nebo večeře, ale také hod, hostina). Hostina je v tomto případě pořádána při příležitosti soboty (šabatu), přičemž se odehraje incident s uzdravením postiženého vodnatelností. Poté dává Ježíš k dobru první podobenství – o přebírání předních míst na svatební hostině s poučením, že zasedací pořádek je nejlépe zaplňovat odspodu. Klíčová slova se týkají záměny prvních a posledních, povýšených s ponížennými. Druhé poučení, ve stejných intencích, směřuje k farizeovi, který večeři pořádá: když činíš hostinu, nezvi ty, kteří se ti odvděčí, ale „*žebráky, chromé, kulhavé a slepé*“ - tedy tytéž, jaké pak zahlédneme v posledním podobenství o hostině(v.16-24).

Zajímavý je kontrast prvního podobenství, kde je příběh postaven na dravosti při obsazování míst, a posledního, které líčí nezájem o místa na hostině. Tomu (že nebyl zájem), uvěříme, kupodivu, snáze než podobenství o obsazování míst (v.7.-11), kde Ježíš jakoby jen komentuje to, co kolem sebe vidí.

království Boží –z narážky ve v.15 můžeme vyčíst, že se v podobenstvích jedná právě o ně! Hospodářem (hostitelem) je Hospodin, jediným služebníkem Ježíš Kristus a hostina pak metaforou mesiášského věku. Hostina zde vyjadřuje pozitivní událost, zahrnující v sobě radost; je to tak zásadní událost, díky níž všechno ostatní dostává punc druhořadosti. Není to ryze soukromá záležitost jednotlivce (jednomu se blbě slaví); do popředí vystupuje motiv společenství, stolování s Ježíšem, které souvisí až s Večeří Páně.

- hodina večeře („když měla hostina začít“, v.17.) – to není časový údaj v našem přesném pojetí hodiny. Hodina hostiny není stanovena předem; logicky se dá předpokládat, že začne, jen co bude jídlo připraveno a hosté na svých místech. Hodina je u Lukáše vyjádřením času (kairos); vyvrcholením určité časové lhůty. Je dobré podržet si v paměti, že o ten čas skutečně půjde.

- **vymlouvat se** – v češtině je tento výraz často vnímán spíš pejorativně; zde je míněno „omluvit se“ (ve smyslu odmítnout). Z textu trčí šablona, podle které se pozvaní hosté omlouvají. Ti „všichni“ jsou zde zastoupeni třemi ukázkami, i když je zjevné, že těch, co pozvání odmítli, muselo být daleko víc... „Jeden jako druhý“ na to jdou stejně: *Něco jsem pořídil – musím to jít prověřit – prosím, omluv mne*. Jenom tomu třetímu stačí konstatovat, že se oženil, což je tak závažná věc, že nepotřebuje ani omluvu. Pozvání odmítají, mají dost svých starostí. Od hostitele vlastně žádný z nich nic neočekává - hostina by byla jen jedna další starost v jejich bohatém programu dne.

přinuť - Pro některé křesťanské vykladače se toto slovo stalo odrazovým můstkem pro násilné pokřesťanšťování nebo zdůvodněním použití násilí vůči „jinak věřícím“. Lidé nejsou hnáni do Božího království násilím pod pohrůžkou trestu. To platí především při výchově dětí - má se jim dostávat opakovaného pozvání, nikoli výhrůžek a donucování.

- Neměl by zapadnout důraz na to, že**vše je připraveno** (v. 17) To dává hostině její kvalifikaci a jedinečnost. Navíc, my jsme zváni a nemusíme připravovat nic.

ÚSKALÍ TEXTU

- Všichni vybraní reprezentanti mají své dobré důvody, aby nepřišli. Vysvětlete dětem, že **problém zde neznamenají omluvy, ale priority.** Tedy to, že statky a volci mají přednost před společenstvím s hospodářem. Hostina je momentálně trapnou povinností, ne radostí. Navzdory tomu, že odložením své péče o majetek by o něj nijak nepřišli. V neprospěch třetího pozvaného hovoří hned následující perikopa**(v. 25-27)**. Ten kdo „nemá v nenávisti“ otce, matku anebo svou ženu, nemůže se stát Ježíšovým učedníkem.- Tedy ten, kdo nemá jasno v prioritách...

- Podobenství poněkud nabourává náš pojem svědomitosti. Pozvaní hosté se chovají vlastně podle našich měřítek správně, spořádaně: prvně práce, potom zábava, prvně rodina, potom všechno ostatní. Zdůrazněte, prosím, že **hostina v podobenství není pracovní povinností** (stejně jako jí není ani naše víra). Zůstává radostným veselím – a přesto má přednost.

- Kámen úrazu: to, co se jednomu zdá jako „blahoslavená možnost“, jiní odsouvají v pořadí důležitosti. Nesouvisí to náhodou s tím, že o Božím království vypráví - a hostiny/u pořádá právě Ježíš, kterého znalci Božích věcí a rodáci už nejednou vypakovali? (Lk 4)

4. POMŮCKY

Na začátek si zahrajte hru, při níž děti za doprovodu kytary, nebo za zpěvu vedoucího chodí kolem židlí (židlí je o jednu méně než dětí). Když zmlkne doprovod nebo zpěv, děti se posadí na židle. Kdo „neurve“ pro sebe židli, vypadává ze hry. Hraje se tak dlouho, dokud nezbude jen jedna židle s vítězem. Pak řeknete: „Takhle to chodí ve hře nebo i v životě se s tím potkáte, ale u Ježíše, v království Božím, které s ním přichází, je to úplně jinak, tam je pro každého místa dost. A zazpívejte si písničku.„V království Božím místa dost“.

MOTIVAČNÍ UVEDENÍ DO PŘÍBĚHU

pro Teofila:

Teofil: Lukáši, potkal jsem se s názorem, že v prvé řadě je království Boží určeno křesťanům z židů a teprve až ve druhé a třetí řadě nám, bývalým pohanům, nyní křesťanům... Jak to teda je, mají do království Božího přednostní vstup zasloužilejší a až po nich (pokud zbude místo) ti méně zasloužilí? A co ti nezasloužilí...?

Lukáš: Povím ti jedno podobenství; království Boží je v něm přirovnáno k hostině, vyprávěl je kdysi Ježíš. To podobenství nastavuje zrcadlo každému z nás. Jsem zvědav, jak se v něm poznáš ty, Teofile...“

pro mladší školní věk:

Jak to vnímáte, když na vás v neděli ráno rodiče volají, že už je čas jít do kostela? Vyrušuje vás to z něčeho, co byste dělali raději, nebo s tím víceméně počítáte, celkem bez problémů se zvednete a jdete s nimi...?

pro střední a starší školní věk:

Máte rádi hostiny? Co se vám vybaví nejdříve: dostatek všeho, radostná atmosféra, setkání s řadou lidí... Nebo spíš starosti se zařizováním všeho možného, spousta peněz, které to určitě bude stát, spousta času, který je nutné věnovat přípravě takové hostiny... ?

OSNOVY VYPRÁVĚNÍ

Podle reakce dětí můžete navázat třeba:„tak to jste na tom líp, než ti, o nichž Pán Ježíš vyprávěl své podobenství...“; nebo: „tak to jste na tom podobně, jako ti lidé z podobenství, které vyprávěl Ježíš na jedné hostině...“

a) pro mladší školní věk

Motivace

I. Společný stůl je připraven

II. Pozvaní se omlouvají

III. Pán se zlobí, ale neznamená to konec hostiny

b) pro střední a starší

Motivace

I.. O hostinách a hostech: pozor na zasedací pořádek!

II. Ježíš doporučuje místo hostiny pro přátele dobročinné hody pro sociální případy

III. Chystá se velká hostina, ale...

IV. Prioritou pozvaných není pozvání na hostin, posílají místo sebe omluvu

V. Hostina v ohrožení, ale...

VI. Hospodář nenechá hostinu padnout

VII. Místa pozvaných zaujímají lidé bez polí, volů a manželek, lidé všelijak málo-mocní

VIII .Přijmout pozvání, na tom vše záleží.. Nyní je čas, kdy se zve na hostinu..

VYPRÁVĚNÍ

I. O HOSTINĚ, NA KTEROU SE VŠICHNI TLAČILI

Ježíš byl jednou hostem u jednoho z předních farizeů. Když se lidé usazovali ke stolu, všiml si, že vždycky jsou nejdřív obsazena místa vepředu. Co nejblíž u hostitele. Byla to místa čestná, kdo tam seděl, ten byl ostatním na očích, byl považován za důležitého. Hodně lidí se tam snažilo protlačit, aby získali co nejlepší místo.

Kde je dneska takové dobré místo? Kam se lidé snaží protlačit dnes, aby byli slavní, aby si jich každý všiml? Chtěli byste, aby vás každý znal? Je to příjemné, když se člověk stane „hvězdou“? Musí člověk dnes něco mimořádného dokázat, aby byl známý a slavný, nebo stačí být viděn, stačí aby se o něm psalo? A naopak - je člověk, který něco umí doopravdy dobře, vždy slavný?

Když Ježíš viděl ty, kteří se drali na čestná místa, řekl: „Když tě někdo pozve na svatbu, nesedej si dopředu. Vždyť mezi pozvanými může být někdo váženější, než jsi ty, a ten, kdo vás oba pozval, přijde a řekne ti: „Uvolni mu své místo!“ a ty pak musíš s hanbou dozadu. Ale když tě někdo pozve, jdi a posaď se na poslední místo; potom přijde ten, který tě pozval, a řekne ti: `Příteli, pojď dopředu!´ Pak budeš mít čest přede všemi hosty.

Člověk, který seděl vedle Ježíše to slyšel a zeptal se: „To tedy znamená, že máme sedět jako puťky vždycky vzadu? Že třeba v kostele máme sedět až v zadní lavici a předstírat skromnost? To by přece bylo pokrytectví.“

"Ne, poslouchej dobře“, řekl jiný posluchač. „Jde o to, uvědomit si, proč věci děláme. Jestli nám dělá dobře, že nás za to druzí obdivují, jestli chceme sklidit uznání a pochvalu. Anebo jestli nám jde o to, že nás věci baví, umíme je, jsou dobré pro ostatní.“

Když člověk dělá věci jenom nebo především proto, aby byl být slavný, uznávaný, nebo třeba bohatý, pak se to dříve nebo později pozná. Ale když člověk dělá věci poctivě - jako službu, nebo protože to umí a že ho to baví, nebo prostě dává radost i důvod k zamyšlení druhým lidem, pak se vůbec nemusí starat o to, jestli je slavný nebo ne. Nemusí se drát o své místo na slunci.

II. NEZVI TY, KDO SE TI MOHOU ODPLATIT

Koho byste si nepozvali domů?

Hostitel poslouchat Ježíšovo podobenství a přemýšlel, co to znamená právě pro něj. Přemítal: Nemusíme tedy dělat věci jenom proto, že z nich máme slávu. Máme dělat něco dobrého pro druhé. No a to právě dělám - pořádám tu hostinu pro tolik lidí, otevřel jsem jim

svůj dům. To je jistě skvělé.

Ježíš se však k němu otočil a řekl: „Dáváš-li oběd nebo večeři, nezvi své přátele ani své bratry ani příbuzné ani bohaté sousedy.“ Hostitel se zarazil. „A co je na tom špatného? Proč bych nemohl pozvat ty, které mám rád?“ „No to samozřejmě můžeš. Ale přemýšlej znovu, proč to děláš. Koho k sobě zveš? Ty, kteří jsou na stejné úrovni jako ty. Lidi, od kterých si myslíš, že ti tvé pozvání oplatí. Zveš k sobě jenom ty, kteří mají podobné názory, kteří k tobě budou milí a zdvořilí – vždyť ty je vlastně zveš tak trochu kvůli sobě. Protože ti to nějak vrátí."

Hostitel zprudka odpověděl: „A koho mám podle tebe zvát? Nějakou chátru z ulice, nebo co?“ „Ano,“ odpověděl klidně Ježíš. „Pozvi toho, kdo to opravdu potřebuje. Pozvi i lidi, kteří tě vyruší z tvého klidu. Třeba i chudé, zmrzačené, chromé a slepé. Pokud chceš udělat něco dobrého, udělej to kvůli druhým lidem a ne kvůli sobě. Právě tak poznáš, jestli děláš věci, jen aby ses zalíbil, nebo proto, že jsou skutečně dobré. A neboj se, i když sám z toho teď nic mít nebudeš, o svou odměnu nepřijdeš. Bůh na tvoje milosrdenství nezapomene."

III. HOSTINA, NA KTEROU SE NIKDO NETLAČIL

Kam se lidé dnes naopak netlačí? Touží hodně lidí setkat se s Bohem? Proč myslíte, že to tak je?

Zkoprnělý hostitel se pohroužil do svých myšlenek, ale člověk, který seděl blízko, zvedl pohár a zvolal:“ Ano, blaze tomu, koho Bůh odmění; blaze tomu, kdo může být na jeho hostině.“

Ježíš se na něj krátce podíval a začal vyprávět: „Byl jednou jeden člověk a pořádal hostinu.“ „To bych si dal líbit,“ řekl spolustolovník. „Myslíš?“ opáčil Ježíš. „Ten pán všechno pečlivě přichystal, připravil každý detail, nakonec už chybělo jen jediné. Aby přišli hosté. Poslal tedy služebníky, aby přivedli pozvané. Ale když přišli za prvním, ten vzkázal: Koupil jsem pole a musím se jít na ně podívat.“ „To byl asi nějaký hlupák“, řekl ten muž sedící vedle. „Copak to nemohl nechat na jindy?“ „Možná“, odpověděl Ježíš, „ale u dalších to bylo stejné. Jeden potřeboval vyzkoušet pár volů a druhý se oženil a proto nemohl přijít.“ „No to chápu“, ozval se soused z druhé strany. „Člověk přece nemůže koupit volské spřežení, aniž by ho vyzkoušel. A musí se starat o rodinu.“ „Já to neberu“, řekl ten první spolustolovník. „Když se někde pořádá hostina, tak si ji přece nenechám ujít. Voly si můžu vyzkoušet i zítra. A manželku můžu vzít s sebou.“

"No vidíš, a přitom právě tohle spousta lidí nechápe. Myslí si, že věřit Bohu znamená mít spoustu povinností navíc. Třeba chodit do kostela, modlit se, číst bibli, atd. A protože už mají

na práci spoustu jiných důležitých věcí, tak už nechtějí mít žádnou další povinnost navíc. Nechápou, že pozvání od Boha je jako pozvání na hostinu. K radosti, k tomu, aby mohli ty svoje starosti a povinnosti odložit. Načerpat novou sílu - právě z modlitby, z bible, z bohoslužeb. Radši jsou dál zahrabaní ve svých povinnostech, které jsou ovšem důležité. Ale nikdy se nedoví, proč to všechno vlastně dělají. Nemají totiž čas se zastavit. A možná nemají chuť se zastavit a setkat se v klidu s Bohem, protože by pak mohli zjistit, kolik těch věcí, které si dali za povinnost, je zbytečných a jen je okrádají o radost ze života.“

"No a nenapínej nás. Jak to nakonec dopadlo s těmi pozvanými?“ „No to víš, když se to pán domu dozvěděl, pěkně se naštval a poslal svého služebníka, aby vyšel a pozval každého, koho v městě potká. I chudé, zmrzačené, slepé a chromé. No a ti přišli rádi. Ale ještě zbylo místo. Ten služebník musel vyjít ještě jednou a sebral kdejakého tuláka, jen aby byl dům plný. A tak se tam tehdy měl dobře kdekdo. Vlastně všichni. Jenom ti, kteří byli pozváni, ostrouhali. Víš, nenašli si čas ani na to, aby se mohli radovat."

MODLITBA

Bože, někdy nás ovládá strach. Abychom nebyli bezvýznamní. Aby si nás ostatní vážili. Abychom měli dost kamarádů, abychom nezůstali sami. Ten strach nás nutí dělat věci, za které se pak třeba i stydíme. Prosíme tě, abychom si byli jistí tím, že pro tebe máme nesmírnou hodnotu vždycky. Posílej nám prosím lidi, kteří doopravdy milují a nechtějí, abychom se hlavně „předvedli“. - Děkujeme ti, že nás zveš na hostinu. Uč nás být s tebou z radosti a ne z povinnosti. Ukaž nám, jak ke své radosti pozvat i ostatní. Amen

PODNĚTY PRO ROZHOVOR

-napadlo vás, jak tohle podobenství souznívá se slavením večeře Páně? Nechte děti vyjmenovat společné rysy. Můžete s nimi též hovořit o tom, jakým dojmem v této souvislosti působí podobenství a jakým dojmem slavení večeře Páně ve vašem sboru.

- kteří lidé jsou dnes považováni za druhořadé, podceňované, „naprosto nemožné“, neschopné účasti na „plnohodnotném životě“, znevýhodněné, postižené, pohrdané, zavržené, do zavržení se ženoucí?

-ostýcháte se, když vás někdo zve do společnosti, kde jste ještě nebyli? Máte strach z trapasu nebo se těšíte z mimořádné příležitosti?

- zkuste vyjmenovat a zapsat si, co na správné hostině nemá chybět. Pak seznam projděte a popřemýšlejte, bez čeho všeho by se hostina obešla a naopak, zda jste na něco důležitého nezapomněli (radostná atmosféra, dobré vztahy, dost místa i pro nečekané příchozí...)

Odkaz na pracovní list

27 O hostinách a hostině

31 Podobenství o hostině

11/2 Neboť tvé je království - Podobenství o hostině

Odkaz na píseň

V království Božím místa dost (EZ694)

Spolu lámejme chléb na kolenou

Má duše Boha velebí (BTS29)

Ó Pane můj, pokoj ať tvůj na cestách

Báječnej bál uspořádal králů Král

Radujme se vždy společně, vzdávajíce chválu vděčně

Nás zavolal jsi, Pane, my proto přišli sem

Dnes k svému stolu zve nás Pán

Cílová skupina

Mladší školní

Školní

Katechetické cykly

Pozvání na cestu - Evangelium Lukášovo

Biblický odkaz (kat)

Lukáš 14,7–11